

Maszyna do pisania FK C 48

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
ok. 1932

Miejsce powstania:
Warszawa, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 265 mm, sze.: 770 mm, dł.: 330 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 916/VII/104

SŁOWA KLUCZOWE

urządzenia biurowe, przemysł, praca biurowa,
poczta, nośnik, maszyna do pisania, Kraków,
komunikacja, kopiowanie, analogowy

OPIS

Prezentowany obiekt to dwurejestrowa maszyna do pisania F.K. model C 48 o mechanizmie dźwigniowo-czcionkowym, która była przeznaczona do pracy biurowej. Urządzenie było produkowane przez Fabrykę Karabinów (akronim „FK”), która w 1925 roku rozpoczęła produkcję maszyn do pisania korzystając z licencji znajdującej się w posiadaniu francuskiej spółki Etablissements Continsouza (marka własna urządzeń: Contin). Ta w 1922 roku uzyskała od firmy Seidel & Naumann prawa i rozwiązania konstrukcyjne do produkcji modelu Ideal D. Przejęcie praw patentowych od niemieckich przedsiębiorstw ułatwiły postanowienia traktatu wersalskiego. Drezdeńska firma z kolei odstąpiła francuzom patent nabyta w 1900 roku od amerykańskiego przedsiębiorstwa Barney & Tanner. Fabryka Karabinów została założona 15 lipca 1898 roku jako Towarzystwo Akcyjne Fabryki Maszyn Gerlach i Pulst. W czasie wojny polsko-bolszewickiej, około 1920 roku, spółkę znacjonalizowano. W 1927 roku fabryka weszła w skład koncernu zbrojeniowego – Państwowych Wytwórni Uzbrojenia (PWU). W ich strukturze znalazły się także trzy inne zakłady: Fabryka Sprawdzianów (FS) w Warszawie, Fabryka Amunicji (FA) w Skarżysku oraz Fabryka Broni (FB) w Radomiu. Do ostatniej z wymienionych, około 1935 roku, Państwowa Wytwórnia Uzbrojenia przeniósła produkcję maszyn do pisania. Z działaniem tym wiązała się zmiana logotypu – widniejący na maszynach sprzed 1935 roku romb zastąpiono postacią tatrzańskiego zbójnika strzelającego z łuku. Do 1939 roku, ze względu na rozpoznawalność poprzedniej marki, w nazewnictwie maszyn do pisania utrzymano skrót F.K. lub zapis fonetyczny EFKA dodając je do pełnej nazwy konsorcjum. Na prezentowanym egzemplarzu widnieje wprowadzone sygnatura krakowskiego warsztatu napraw i sklepu specjalistycznego S. Aksman, lecz została ona dodana w późniejszym czasie (naniesiono ją najprawdopodobniej po II wojnie światowej). Ze względu na to, że w Polsce po 1945 roku na niemal ćwierć wieku wstrzymano produkcję maszyn do pisania, użytkownicy mogli albo kupować modele importowane, albo korzystać z urządzeń przedwojennych. C 48 to jeden z trzech modeli maszyny (obok C 28 i C 34). Spośród wymienionych miał największy rozmiar. Podany w nazwie numer określa długość obrotowego wałka mierzoną w centymetrach. Wałek umieszczono na ruchomym wózku. Od 1928 roku maszyny do pisania pod marką FK były składane z części importowanych, a od roku 1932 produkowane w Warszawie z wykorzystaniem chronionych rozwiązań patentowanych. Obejmowały one kilka usprawnień wpływających na jakość obsługi urządzenia. W konstrukcji maszyn FK wykorzystano mechanizmy umożliwiające wyciszenie przesuwu wózka, dodano docisk arkusza papieru do wałka, ułatwiono zmianę wersu, dodano tabulator oraz sprężyny regulujące siłę nacisku dźwigni czcionkowych, udoskonalono mechanizm obrotu wałka, a także nastawiania odległości między wersami. Opracowanie: Filip Wróblewski